

נחל'י נצח

י"ל צ"י מוסדות ברכלב | בראשות הרב שמואל שטרן שליט"א

גליון מס' 723
שבת חול המועד סוכות תשפ"ב

ר"ח	צאת השבת	כניסת שבת	הדלקת נרות
19:48	19:07	17:57	ירושלים
19:45	19:09	18:14	תל-אביב
19:47	19:09	18:06	חיפה
19:48	19:09	18:15	באר שבע

דבר ראש הישיבה

המינים החביבים

הם אמנם קטנים בעיני האנשים, אך גדולים בעיני ה' • כנגד שבעת המידות וכנגד קלקולי התפילה • הכינור של המשיח וה"חסד" שבנועוים • המוזיקה של הצמחים • וגם: האם שיערתם לעצמכם כמה פעמים אתם מנועוים את הלולב בהלל?

העניינים שמונה רבינו (ליקו"מ תניינא סי' א אות י) שהורסים את התפילה: המבזה אנשים, קלקול האמונה וקלקול הברית. הלולב כנגד היסוד מתקן את הברית, הדס משולש כנגד ג' האבות שהם שורש האמונה של עם ישראל, והערבה כנגד האנשים שמבזים אותם שאין להם טעם וריח. והאתרוג לבדו גם כן מתקן את שלוש הקלקולים, כי הוא מכוון כנגד שלשת המינים האחרים.

לא פחות מ... 72

את הלולב מנועוים בכל יום בהלל בסך הכל שבעים ושתיים נענועים: מנועוים ב"הודו" הראשון, ב"אנא ה' הושיעה" פעמיים, וב"הודו" שבסוף ההלל, יוצא 4 פעמים. בכל פעם מנועוים לששת הרוחות, ובכל רוח ג' פעמים, וביחד זה שבעים ושתיים (4x6=24). שבעים ושתיים בגימטריא "חסד", כי על ידי הנענועים יורד אור האהבה שבדעת, מתגלה האהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב כל יהודי ויהודי באשר הוא שם, כי כל אחד רוצה באמת לחזור בתשובה, וזה סוד כוונות הלולב (כמבואר בסוף תורה ל"ג).

מוהר"ת (ליקוטי הלכות ה' סוכה ו אות י) מגלה עוד בסוד מספר הנענועים, שזה כנגד כינור של ע"ב נימין שעליו יתנגן השיר שלעתיד לבוא (עי' ליקו"מ תניינא סי' ח), שעל ידי כל נענוע בלולב אנו מנגנים במיתר אחד מהכינור, כי על ידי נטילת לולב זוכים לינוגן שלעתיד לבוא.

לאמיתו של דבר רבנו כותב (ליקוטי מוהר"ן סי' סג) שבכל העשבים והצמחים, הרועה משפיע על העשבים על ידי הניגונים והעשבים על ידי ניגונם מסייעים לרועה. ידוע שעשו ניסוי וגידלו צמחים עם מוזיקה וראו כיצד צמחו וגדלו יפה, לעומת זאת צמחים אחרים שגדלו באותם תנאים של שמש והשקיה אך ללא מוזיקה - גדלו פחות טוב. ורבי נתן מסביר (שם) שארבעת המינים במיוחד הם בבחינת שירים וניגונים, כיון שהם כנגד "שיר פשוט כפול משלוש מרובע", לולב שיר פשוט, מערבה לוקחים שתי יחידות כי היא כנגד שיר כפול, הדס כנגד שיר משולש ולכן לוקחים שלשה הדסים, ואתרוג כנגד מלכות, כנגד שיר מרובע, כי האתרוג כלול מארבעת המינים.

את כל האמור אנחנו צריכים להכניס ללבנו, לייקר את ארבעת המינים הקדושים ולשמוח בכל יום שאנו זוכים ליטול אותם.

עם הייתי בבית מדרשו של הגאון רבי שריה דבילצקי זצ"ל, וראיתי כיצד אינו עוזב את האתרוג, כל זמן שיכול להחזיק את האתרוג החזיק. אף בקריאת התורה החזיק אותנו, עד שבליט ברירה הניח אותו במוסף כיון שבזמן תפילת העמידה אי אפשר להחזיק דברים ביד. אנחנו צריכים ללמוד מזה לחבב את המצוות. יש אנשים שעושים כמה נענועים ומיד בסיום ההושענות מחזירים הכל לנרתק... ובאמת כבר בגמרא (סוכה מא, ב) מובא שלא היו עושים את האתרוג והלולב כל ימי החג.

מובא במדרש (ויק"ר ל, טו): "...אלו ד' מינין שכל אחד ואחד מישראל הולך ורץ ולוקח לו מהן להלל להקדוש ברוך הוא, והם נראים קטנים בעיני אדם וגדולים המה לפני הקדוש ברוך הוא". אף שבעינינו האתרוג הוא פרי פשוט, בעיני ה' הוא יקר מאוד. וכתוב בזוהר הקדוש (תיקו"ז) תיקון י"ג דף כט.) שהלולב הוא חרב המעידה שניצחנו את הסטרא אחרא, כי לאחר ימי הדין לא יודעים מי ניצח, והסימן הוא שמי שמחזיק את כל המלחמה בידו הוא המנצח.

פירות עליונים

מובא בספר סדר היום שלכל עשב יש מלאך שאחראי עליו, אבל את ארבעת המינים הקדוש ברוך הוא מגדל בעצמו כביכול. וכן הקב"ה משגיח שארבעת המינים יגיעו בהשגחה למי שנקבע שיגיעו. ארבעת המינים שה' שלח לך זה לא מה שאתה בחרת בחנות וקנית, ה' גידל אותם עבורך, ויופיים והדרם נעשה מהתפילות, מהשירים ומהבכיות שלך, כמו שאמר רבינו (שיחות שלאחר סיפורי מעשיות) שהאתרוג שאדם זוכה לו הוא לפי בכיותיו בימים הנוראים, כי על ידי בחינת "שמאל דוחה" זוכים ל"ימין מקרבת", כלומר לחג הסוכות ולאחריו נאה.

ארבעת המינים אינם סתם פירות אלא פירות הרומזים לדברים עליונים, כנגד שבע המידות: אתרוג כנגד המלכות, לולב כנגד יסוד, ערבות כנגד נצח והוד, שלשה הדסים כנגד חסד גבורה תפארת. כשאדם מקיים מצוות נטילת לולב עם ארבעת המינים הוא לא יודע איזה נשמות הוא מחזיק ביד, ורבנו אף כותב בליקוטי מוהר"ן (תורה ס"ה, ובח"ב תורה ח') שכל העשבים הם נשמות.

עוד דבר מעניין שמכוון כנגד ד' מינים הוא שלשת

**ארבעת המינים
שה' שלח לך זה לא
מה שאתה בחרת
בחנות וקנית. ה'
גידל אותם עבורך,
ויופיים והדרם
נעשה מהתפילות,
מהשירים ומהבכיות
שלך**

תעודת זהות - לאזרח

תדורו, שישבתו בסוכה צריכה להיות כדירתו בביתו. אמר הרה"ק רבי משה מקוזניץ ז"ע, שידוע שאין היקט למחצה, לפיכך מקישים גם את הישיבה בבית לשיבת סוכה. כלומר שבאותו אופן שהאדם מתנהג בביתו כל השנה כך יזכה להשיג גם קדושת הסוכה בעת ישיבתו בסוכה, וכן להיפך, שכפי שתהא ישיבתו והתנהגותו בסוכה כך יזכה אחר כך להרגיש הקדושה והטהרה בהיותו בביתו.

עבודת האדם בחג הסוכות, לקבוע במוחו יסוד גדול, שיש לו לעשות קביעות של עראיות, שידע שכל ענייני עולם הזה אינם אלא דברים עראיים בעולם עובר וחולף. זאת אנו למדים ממצוות סוכה, שעל האדם לצאת מביתו הקבוע ולהשקיע בדעתו שהוא חי בעולם באופן זמני ועראי, ולהיכנס לצל הסוכה הנעשה מפסולות גורן ויקב.

ולכן אנו משתפים ומכבדים את הילדים בקישוטי הסוכה, הכל כדי לחברם בקשר אישי וחיוני לסוכה, שיזכו להפנים שהעיקר הוא שמחת המצווה ולא ענייני העולם הזה.

הגויים לא מסוגלים להיות לעם ה', והמבחן לכך ייעשה בסוכה, שיראו לכולם שאינם מסוגלים אפילו שבעת ימים להתנהג בעראיות וודאי לא בכל החיים. וכשהיהודי כן מתנהג כך ודאי שראוי לקרותו "אזרח" זריחתו ניכרת בכל העולמות, ואז הוא יושב בצל האמונה לא רק בסוכה אלא בכל מהלך חייו.

שבע למול שבעים

צא ולמד מדברי ה"פנים יפות" (פרשת אחרי) לפרש את דברי נעים זמירות ישראל (תהלים כז, ד) "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש", שכל מה ששאלתי מה' בראש השנה ויום הכיפורים עיקר הבקשה היא "שבתי בבית ה' כל ימי חיי", לקבל פני השכינה בשבעת ימי חג הסוכות שהם מרמזים לימי חיי האדם, כמו שכותב ה"אלשיך" הקדוש (פרשת אמור) שכל יום מחג הסוכות הוא כנגד עשר שנותיו של האדם וימי שנותינו בהם שבעים שנה. שאקח את המסר הנכון מהסוכה, שהעיקר הוא לשבת בבית ה' וכל שאר ענייני העולם הם שטויות והבלים.

נסיים בברכת "והיית אך שמח" כביאור הרב האברבנאל שם, והא לך לשונו: "והיית אך שמח" - להבטיחו שאם ישמח ויגיל בחג הסוכות יהיה שמח וטוב לב כל השנה!" על ידי מצוות השמחה בחג הסוכה יזכה להמשיך את השמחה לכל השנה כולה בכך שישיריש בדעתו שהעולם הזה כולו עראי ואין בו חשיבות יתרה, וממילא יזכה לשמחה אמיתית בכל ימות השנה.

שריהם ישראל ההולכים מחיל אל חיל, ואחר עבודת ימי הרחמים והסליחות מתוך יראה וחרדת הדין מתעלים ומתקדשים בתשובה חדשה, רוממה, מתוך אהבת השי"ת וקרבנות, ומוסיפים על הראשונות בשמחת הלב כמצוות הימים "ושמחתם לפני ה' אלוקים - בסוכות תשבו שבעת ימים... כל האזרח בישראל ישבו בסוכות" (ויקרא כג, מב). הקב"ה מצווה אותנו בחג הסוכות לעזוב את ביתנו, מקום מבצרנו, להקים סוכה בכל בית וחצר, ולהתגורר שם במשך שבוע שלם מתוך רוב שמחה והתרגשות. הסוכות ממלאות את מלוא האופק ומשרות אורה חגיגית כשהרקע מקושט בשירת "הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד" המשתלבת בשירת "ושמחת בחגך", מקהלה שלימה ונעימה לה אנו זוכים רק בחג הסוכות.

למה הילדים

יש לנו לעמוד על כמה דיוקים הקשורים למצוות סוכה: מדוע דווקא במצווה זו התורה מדגישה המילה "אזרח", המורה על חשיבות האדם זריחתו כשמש? כמו כן ידועים דברי הזוהר הקדוש שהסוכה נקראת "צילא דמהימנותא", שהאדם היושב בה חוסה בצילו של הקב"ה. עלינו להתבונן למה זוכים אנו לצל המיוחד שהיא החממה הרוחנית של האדם, ומהו החלק שעלינו לפעול לשם כך בהיותנו בסוכה?

עוד דבר הטעון מחשבה, היא העובדה שילדים יש מקום מיוחד במצוות הסוכה, בכך שהם מכינים קישוטים מרהיבי עין, מותחים שרשרות, תולים סלסלאות ומהדקים תמונות. ברור שמפני חביבות המצווה והידור מצווה כל הברכות והאיחולים יחולו על ראשם, אבל כידוע לכולנו שאחד מעיקרי מצוות סוכה שהסוכה תהיה "דירת עראי" זמנית, מה מטרות המסר בכך שנותנים את מצוות הידור וקישוט הסוכה לילדים, דבר המראה שרצוננו שהם יתחברו לפנימיות הטמונה במצוות סוכה? ומה היא פנימיות זו?

עלינו לזכור שבמצווה זו עם ישראל עומד במבחן מול כל אמונת העולם, כפי שנאמר בגמרא (ע"ז ג, א) שבמצווה זו הם מגלים שאין בפנימיותם שום שייכות וקשר לתורה, הם בוטחים, זה לא בשבילם, הם לא מסוגלים לחיות שבוע ימים ללא הנוחיות המקסימלית שהתרגלו אליה. הדבר אומר דרשני: מדוע המבחן נקבע דווקא במצווה זו?

נבנית כבסוכה

בגמרא (סוכה כו, א) למדו היקט: "תשבו - עקין

ניצוצות
מגזין הלב לכל המשפחה

מוקד המבצעים
למצטרפים חדשים:

02-623-1218

רבי נחמן יעניק
לך ולילדים שלך,
חוזק נפשי
והעצמה...

סיפורה של ערבה

להפריד אותה מה"קביים" הווירטואליות שהצמדנו לה בדמות הלוב, כי הצדיק הצליח להעלות אותה כבר לדרגה שתוכל להסתדר לבד.

שמעת? לא שהערבה נחבטת כשהיא נפרדת מהלוב, אלא להיפך, היא כבר הגיעה לדרגה שאפשר לעשות את כל התיקונים הנוראים שנעשים על ידי חביטת הערבה - איתה לבדה, כי היא כבר צדיקה, זהו! עכשיו ננסה להקשיב ליהודים מה הם צועקים בהושענא רבה, ביום שנותנים לערבה להפליג לבד ולפעול בעצמה: "הושענא נא", "הושיעה נא". מה זה?

המילים האלו, בקשות התפילה הללו דווקא בלשון ישועה, הם על משקל תפילות הרבות של משה רבינו על יהושע בן נון ש"ק-ה יושיעך", שעל שמם נקרא שמו "יהושע". הוצים שתזכור את יהושע היום. מה מיוחד בו? יהושע רומז על הנקודה התחנתה, להיפך ממה שהיה הנקודה העליונה, עולה השמימה באורות אדירים ועושה שם תעניות ארבעים יום, יהושע הוא התלמיד, זה שמלמד את עם ישראל להבין שאיפה שרק

לא תהיה אל תחשוב ש"על זה בטוח לא התכווננו", "כאן ודאי כבר אי אפשר לעשות תשובה", "אם היית שומע איפה אני נמצא היית מבין למה אני מדבר כך", וכל זה שקר מוחלט, כי אתה חייב להבין שבאיזה שאלו שתדמיין שאתה שרוי או שתשרה בו באמת, גם שם ה' נמצא, אוהב אותך, רוצה שתתקרב אליו ואתה יכול לעשות זאת.

ולא שאנחנו מתכחשים לכן שזה קשה לחזור בתשובה מהיכן שאתה שם, להיפך, אנחנו יודעים יותר ממך על כוחות הרע שמתנגדים בכל הכח לשמע שאתה נמלט מידיהם ולשם כך הם מסוגלים למעשים מאוד מסוכנים ומסכנים, ובדיקת בשביל זה אנחנו פותחים את המחזור ושואגים: "אנא, הושענא נא!"

(עפ"י ליקוטי הלכות שבת ז)

תמיד סיפרו לנו שאנחנו הולכים לחבוט בערבה עוד יומיים בגלל שכל הכח שלה זה על ידי החיבור לצדיקים ולכשרים, וברגע שמפרידים אותה משאר המינים אין לה שום ערך. הפעם תשמע הסבר חדש ושונה לגמרי.

נתחיל עם הנענועים שאתה עושה כל יום בלוב, מזיז למעלה, למטה, לצד הזה, לצד השני, מה אתה רוצה בכל זה?

ברסלב'ר ותיק מנחש כבר את התשובה: אני מניף את המינים למעלה כי גם אם אסק שמים שם אתה; מזיז מזרחה וחושב "אשא כנפי שחר - גם שם ידך נתחני", וכן מערבה, - "אשכנה באחרית ים". בקיצור, אני מכון שבכל מצב שלא אהיה, בין ברום המעלות וה"מיוחין" ובין בתחתית סולם המצב-רוח, תמיד אדע שה' איתי, אחפשו בכל הכח ואנסה לרדוק בו בכל מחיר. ולא אשכח עוד משהו: שלא לנטות מדי לצד אחד בעבודת ה'. לא להגזים מדי בעליצות ובריחוף, לחשוב שה' הוא חבר שלי ולא כל כך נורא שעברתי על רצונו, ומאידך לא להתמרמר על העבירות ברמה שתעשה אותי עצוב.

וגם ארבעת המינים בעצמם רומזים על מצבים שונים בנפשות עם ישראל, כשהערבה מסמלת את המצבים הנמוכים שלנו, בעת שאנחנו בקושי מצליחים להחזיק את הראש מעל למים, ואנחנו מקשרים אותה עם שאר המינים, בעיקר עם הלוב שהוא המחבר את הדרגה הכי עליונה למקומות הכי נמוכים, גם שם להאיר את אור ה'.

ולמעשה, מה קורה בהושענא רבה?

אחרי ימים ארוכים שאנחנו ממשיכים את אור ה' לתוך הנקודות הכי נמוכות, שאנחנו מסבירים לערבה שהיכן שהיא נמצאת שם ה' נמצא, רוצה אותה, ואפשר לעבוד אותו גם שם - היא מתעלה ואז אפשר סוף סוף

לצעירי הצאן

אין לך מושג כמה זה חשוב!

ארבעת המינים אינם סתם פרות אלא פרות הרומזים לדברים עליונים. כשאדם מקים מצות נטילת ארבעת המינים הוא לא יודע איזה נשמות הוא מחזיק ביד. אך שבעינינו האתרוג וכו' הוא פרי פשוט, בעיני ה' הוא יקר מאוד...

מתוך מאמר ראש הישיבה

מגיע לה

224 שנים לפטירת הגאון מוילנא, שב"ק י"ט תשרי תשפ"ב - תקנ"ח

היה זה בכפר סמוך לאמסטרדם, שם עצר הגאון מוילנא לחניית ביניים בדרכו לארץ הנחשקת. הגאון התאכסן בבית ר' צבי, אחד מחשובי ואמידי הכפר, ולא גילה את זהותו למארח, אך זה האחרון היה בעל חוש ריח מפותח וטרם פנה הגר"א ללכת מביתו ולהמשיך במסעו פנה אליו המארח בבקשה מפתיעה:

"מהשבועות הספורים בהם שהיתם בביתי למנוחה הבחנתי כי אדם גדול בתורה הינכם, מחמת שראיתי שאינכם מבטלים רגע מזמנכם לריק אלא תדיר עוסקים בתורה. משכן, אשמח מאוד אם תיאותו לבקשתי הצנועה: לגלות את אוזני האם דרכי בשמירת התורה והמצוות דרך ישרה היא או שמא טעיתי בדבר מה ועלי לשנות את הנהגתי".

בימים עברו זה כנראה היה מצוי יותר, שאדם מזמין הערות בפה מלא... ומתשובתו של הגר"א נלמד עוד יותר עד כמה היה ר' צבי אדם נעלה: "לפי ראות עיני" השיב הגאון "כל דרכיך סוגות בשושנים, לא מצאתי כל פגם בהתנהלותך. למעט... למעט היחס לאשתך. שמא אינך מודע למאמר חכמינו ז"ל (ראה יבמות סב, ב; רמב"ם

הלכות אישות פט"ו, ה"ט) להיות "אוהב את אשתו כגופו"? אתה מכבדה הרבה יותר מאת עצמך... מידי יום ביומו אתה מגיש לה בעצמך מים לנטילת ידיה, ולא עוד אלא שאתה מגיש לה כוס קפה למיטתה בעוד אתה לא שותה כלל... מה ראתי לכבד את אשתך כל כך?".

ר' צבי התחייך כשהבין את ה"הערה", והפטיר: "בכדי שתבינו את התנהגותי אני מוכרח לספר לכם את קורות חיי".

...

היה זה כשמידענו ר' צבי היה כבן תשע. בעיירה היה ידוע שמשפחתו של צבי היא מגזע תרשישים וגאוני קדם, ולאחר שכל מוריו שיבחוהו והיללו לקחו ר' זונדל, הגביר של העיירה, לחתן לבתו הצעירה, כשהשווער מתחייב לשכור מלמד לחתן עד הגיעו לגיל 15, אז תתקיים בעזר ה' החתונה המקווה.

ר' זונדל קיים את הבטחתו והמלמדים שלימדו את צבי בשנים הבאות היו מטובי תלמידי-החכמים באזור, אך חודשים ספורים לפני זמן החתונה נקלעו עסקיו של השווער למערבולת קשיים שהותירוהו נקי מנכסיו.

הצעד הבא היה מתבקש בעיני צד החתן. אביו של צבי ביטל את קשרי השידוכין עם משפחתו של ר' זונדל, ושדכן זריז שידך את בתו של גביר אחר מעיירה סמוכה.

ר' צבי נישא לאשתו החדשה ויכול היה לשכוח את אירוסיו הראשונים כחלום ליל ולהשתקע במשפחת זוגתו הנוכחית, אך אז התרגשה עליו מחלה עלומה שרופאי העיר היו חסרי אונים מולה. השווער החדש לא חסך במזומנים והנדיד רופאים מקצוות המדינה, אך גם

הם לא הועילו מאום. לא עבר זמן רב, ור' צבי מצא את עצמו מוטל בצריף נידח בקצה העיר, שם שכב לצידם של חולים חשוכי-מרפא אחרים, לא לפני ששחרר את אשתו בגט פיטורין. ר' צבי היה יכול לשכב שם עד זיבולא בתרייתא, אלא שאז נפלה לפתחו הצעה, קוסמת יחסית למצבו: אביון נודד יקחרו בעגלתו, ולכל מקום שיגיעו יציג את עצמו כתלמיד-חכם חולה, והנדבות שישלשו את עצמם יתחלקו ביניהם. וכך הוה.

לאחר זמן פגש הצמד דנן בעגלה נוספת העושה את דרכה בין עיירות יהודיות, ולמרבה הפלא גם הם חשבו על הרעיון הגאוני. בעגלה שכבה אשה יהודייה חולה, ולכל מקום שהגיעו הציגוה בפני היהודים שהתמלאו ברחמים והעניקו נתינות הגונות.

השידוך היה מתבקש. מובילי העגלות הציעו להם להיפגש ולנסות למצוא מן המשותף ביניהם, ולאחר שהביעו את הסכמתם נערכה ב"הקדש" המקומי חתונה דלה בין החולה והחולנית הנודדים.

החופה נערכה כדת משה וישראל, ובהיכנס החתן והכלה לחדר הייחוד לא יכלה הכלה להתאפק ודמעות החלו לזלוג מעיניה. החתן התעניין ברגישות לסיבת הבכי, והכלה ילדה שידכני אבי עם נער מיוחד ומיוחס, תלמיד חכם ובו למשפחה מפוארת, ובעקבות קשיים כלכליים מתחתנת אני עם בן בלי שם, חולה ועני. מי יודע מאיזה משפחה אתה בכלל?..."

הסיפור היה מדיי מוכר לו לצבי... הוא גישש כאן ושם, עד שהתברר כי אכן, זו הנערה עמה השתדך לפני שנים רבות כל כך והחתונה בוטלה רק עקב ירידתו של אביה מנכסיו!

שמחה גדולה שרתה בליבות החתן והכלה לאחר התודעם כי הם משודכים מימים ימימה, ואף יד ה' היתה עמם כך שלא עבר זמן ארוך מחתונתם והזוג החולה נרפאו ממכאוביהם והקימו בית נהדר ומיוחד, בו גדלים בניהם וחתניהם לתפארת עם ישראל.

ר' צבי סיים את הסיפור המיוחד כשהגר"א מאזין בקשב, והפטיר: "נראה כי כל טלטוליה וגלגוליה של אשתי בחייה היו עקב עזיבתי את השידוך לאנחות, בסיבתי היא סבלה כל-כך במשך שנים רבות כל-כך. האם לא מגיע לה שאכבדה ביותר, אולי יהיה זה פיצוי מועט על הסבל שעברה?".

כשמוע הגר"א את המעשה המפעים ביקש לשהות עוד ביתו המיוחד הזה ואף בירך מעומק ליבו את ר' צבי ובני ביתו שימשיכו לחיות בשלוה ובאשר למשך שנים ארוכות.

(מקור: תלמיד הגר"ח מוואלאזין ששמע ממנו בשם הגר"א, הובא גם ב"עלינו לשבח" פרשת כי תצא)

למה יותר מההלכה? תמונה המיוחסת לגאון מוילנא

שאלה:

אני חייב לומר "ברכו" שלפני קריאת התורה בקול?

תשובה: למרות שייכתן שלא הורגלת עדיין לעלות לתורה, אתה חייב להזהר שלפחות עשרה אנשים ישמעו את ה"ברכו" שלך וברכות התורה כשאתה עולה לתורה. אחרת - נכנסת לבעיה חמורה.

החב דבר:

לקראת שמחת תורה אנו מתייחסים לשאלתך, ומדגישים שלמרות שייכתן ואתה מתבייש מעט לומר את הברכות בקול, חובה עליך לאמרם בצורה שלפחות עשרה בוגרים ישמעו, כפי שפסק ה"שלחן ערוך" (או"ח סי' קלט ס"ז): "אומר ברכו והברכות בקול רם, והאומרם בלחש - טועה, ויש אומרים שצריך לחזור ולברך בקול רם".

אדם שלא יודע מהלכה זו ואמר "ברכו" בשקט, אסור לענות אחריו "ברוך ה' המבורך לעולם ועד" (רמ"א שם). וכך כותב ה"ביאור הלכה" (ריש סי' נז, בשינויים): "ובדבר זה נכשלים הרבה אנשים, שמברכים על התורה בלחש ששומעים רק

האנשים הסמוכים העומדים ליד הבימה, ועל ידי זה נשמע למרחוק לקהל וכולם עונים "ברוך ה' המבורך לעולם ועד", ומחסימים בעצלותם את הרבים, כי כאמור, גם אם מעט יהודים שמעו את ה"ברכו" ורוצים לענות "ברוך ה' המבורך" [שלא כדין], אסור להצטרף אליהם ולענות עמם.

מה שכן, שאם שמעת את הגבאי לדוגמא עונה "ברוך ה' המבורך" למרות שאסור לו, אחר שיגמור "המבורך לעולם ועד" תענה "אמן" אחריו (רמ"א שם).

לסיום נציין, כי מי שאמר בשקט, בדיעבד אין לו לחזור ולומר "ברכו" וברכות, [כיון שבדיעבד גם אם לא אמר "ברכו" כלל יצא ידי חובתו (פסקי תשובות סי' קלט אות יג), וגם לגבי הברכות יש אומרים שבדיעבד יוצאים ידי חובה גם בשקט, וספק ברכות להקל (ביאור הלכה סי' קלט ס"ז)].

ניצוץ לשבת

מתוך גיליון 'ניצוץ', מגזין הלב לכל המשפחה

להכניס אלינו את השמחה!

עד שגוש הידיעות שעומד לנו בראש יתמוסס ויתפרק לחלקים קטנים שיתפשטו לתוך כל האיברים מהידיים עד הרגלים, כמו משקה קפוא שצריך לנענעו הרבה עד שיצא ממנו נוזל שאפשר לשתותו.

אין זו אמירה בעלמא. כך אמר רביז"ל בתורה ל', אותה תורה ידועה בה גלה רביז"ל שעל ידי רקודים והמחאת כף נמתקים הדינים, ושם גלה שעל ידי הרקודים מתפשטת האמונה בכל האיברים. כי אפשר לדבר הרבה דבורים על שמחה ואמונה, אבל הגוף כולא את הנשמה בכלוב והוא אינו מבין דבורים ודעות. הפתרון היחיד הוא לתפוס את הגוף ולהכניס אותו לתוך רקודים בפועל, וכך כל הידיעות נכנסות פנימה לתוך הגוף, וכמו שרואים זאת בחוש.

לנענע את הגוף. חסידים ורקודים ב'שול' בסוכות

על מקרה מיוחד ומופלא מספר ר' נתן (ימי מוהרנ"ת ח"ב ל"ז), כי בדרכו לארץ ישראל נזכר בערב מסוים שלא שמח כראוי, קם ממיטתו, לקח את ידידו שנסע עמו לארץ ישראל ורקד עמו בכך גדול...

(הרב יצחק ווייצהנדלר, מגזין 'ניצוץ' אדר תש"פ)

כל אחד יש נשמה פנימית שבוטרת לה, אך כיון שאנו בכלוב של הגוף צריך לדעת למעשה איך להכניס את הגוף גם לשותפות הגדולה של הנשמה, לנענע את הגוף עד שיתפשטו שם כל הידיעות. רבינו, אף שמצד אחד מדבר אתנו על גדלות האדם ונשמתו ורוממותו ועל גודל הקשר שלו עם ה', מלמדנו מאידך למעשה - איך לקפון עם הגוף לתוך עבודת ה'.

יצא לנו להפגש פעם עם כמה אנשים עשירים מכובדים, יחד עם אחד ממשפיעי אנ"ש שדבר אתם קצת מרבינו, ובאמצע הוא קם, תפס אותם והתחיל לרקוד עמם... בתחלה הגביירים לא הבינו מה זאת, אך כאשר ראו שהוא נחוש בדעתו, הצטרפו בלית בררה לרקוד, עד שלאט לאט נכנסה בהם שמחה גדולה ורקדו מכל הלב. אותו משפיע אמר להם אחר כך: לכל אחד מאתנו יש הרבה אמונה בראש, כל אחד שמע ולמד המון דברים על ה', אבל הכל עומד קפוא שם. צריך לנענע את הגוף ברקודים,

פתגם השבוע

לא בושה להודות בטעות ולבקש מילוך סליחה

מתוך הספר 'פיקודן משמים', המדריך המושלם לחינוך. מאת ראש הישיבה הרב שמואל שמרן שליט"א

להצלחת ולרפואת הרב אליעזר בן עטיא שליט"א

נתן בת-בת-שבע ודאל בת-דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

העלון נתרם השבוע

להצלחת משפחת אוקן

להצלחת משפחת שרון

להצלחת משפחת שילר

ניצוץ בר"ה

סטודיו טאטע

סטודיו ליצירת יהודית

ניצוץ בר"ה | צילום ילדים ומשפחות | מתנות ומזכרות |

tate.odell@gmail.com | 054.844.1858

הסבא של יוס'לה

מסירות נפש לחינוך. ר' נחמן שטראקס

בס"ד בימים הקרובים ימלאו חמישים ושש שנה לפטירתו של החסיד ר' נחמן שטראקס זצ"ל, מאנשי החסד המופלגים שבעיר אומן בימי מלחמת העולם השנייה ובתקופת הקומוניזם חסיד אשר מסר נפשו וחינוך את ילדיו בדרך התורה, למרות כל הסכנות והאסונות שפקדו את העיר אומן באותם ימים.

טלטלה במאה שערים

בחורף תש"ך התפרסם ר' נחמן ברחבי העולם בעקבות 'פרשת יוס'לה' המפורסמת, לאחר שבתו וחתנו הפקידו את בנם בידי ווארי תקופה כשביקשו להשיב את הילד לידם מיאן להשיבו לאחר שחשש שהם יבקשו לחזור לגור ברוסיה והנכד יעזוב את דרך התורה.

במלאות שישים שנה לפרשה טלטלה את ישראל, במגזין ניצוצות ערכו כתבת תחקיר מרתקת על פרשיית יוס'לה, אשר התרחשה בעיקרה בשכונת מאה שערים ולה היו שותפים רבים מחסידי ברסלב ידידי של ר' נחמן.

בכתבה מובאים פרטים חדשים ומרתקים על חייו של ר' נחמן באומן, בסיביר ובארץ, וכן פרטים נוספים על הפרשייה ועל הקשר של חסידי ברסלב להתרחשויות בה.

ר' נחמן עצמו התקרב לאורו של רבינו בעקבות אחיו הגדול ר' נחום שוסטר (הסנדלר) שאף השפיע על הוריו לקרוא לו 'נחמן' על שם רבינו. כשגדל ר' נחמן, נסע מעיירתו לאמאז' לאומן. בעת היא חיפש הדיין של קהילת סקווירא באומן שידוך הגון לבתו, ובראותו כי ירא ושלם הוא, לקחו לחתן.

גורלו של יוס'לה

בניסן תרצ"ח, התרגשה גזרה על חסידי ברסלב באומן. שמונה עשר מהם נאסרו על ידי הקומוניסטים האזורים, כשאף ר' נחמן ביניהם. דינו הומתק והוא נשפט "רק" לעשר שנים בסיביר. שם, היו לו עצות רבינו הקדוש לעונן הצלה. הוא היה מבין היחידים ששבו מסיביר.

סאת ייסוריו לא תמה. בשנת תש"ה נרצח בנו ישראל על ידי גויים ברוסיה, אך מבניו הנותרים ר' עובדיה ור' שלום, זכה לרווחת נחת יהודית. ר' נחמן נכסף לעלות לארץ הקודש, באדר תשי"ז זכה להוציא כיסופיו לפועל.

היום הראשון לתחילת פרשיית 'איפה יוס'לה', היתה כאשר בתו וחתנו של ר' נחמן שטראקס שעלו באותה שנה כמו ר' נחמן גם הם לארץ ישראל, גילו שההשקמות בארץ ישראל לא קלה והם הפקידו את יוס'לה ואת אחותו בידי של הסבא ר' נחמן. הילדה נשלחה ללמוד במוסדות חב"ד יוס'לה נשלח ללמוד בחיידר מאה שערים, שם

למד באידיש והתחנך כשאר ילדי מאה שערים בדרך התורה המסורה מדור דור.

בחלוף מספר חודשים, כאשר השתפר מצבם הכלכלי של ההורים, הם פנו אל הסבא כי יחזיר את ילדיהם. את הבת אכן הוציא הסבא מפנימיית "בית רבקה" והשיבה להוריה, אך את יוס'לה ר' נחמן התחמק מלהשיב באמרו כי ישיב אותו לקראת תחילת שנת הלימודים החדשה.

חיים סוערים

בתחילה מתייעץ ר' נחמן עם חבריו חסידי ברסלב כיצד עליו להתנהג עם נכדו הנמצא ברשותו, אך שם הדעות היו חלוקות. כמה מחשובי החסידים ביניהם גם ר' יונה לבל ועוד, מיעצים לר' נחמן כי ישיב את נכדו להוריו באומן כי דרכו של רבינו הקדוש לא דרך מלחמות היא. ר' יונה לבל אף מבטיח לסבא כי אם יחזיר את הנכד לבית הוריו בהמשך חסידי ברסלב יקרבו אותו ליהדות בדרך נעימה.

אבל ידידים נוספים, בעיקר אלו שהכירו את ר' נחמן עוד מימי מגוריו באומן, מספרים לו כי בעקבות מצבם הכלכלי של בתו ובעלה וקשיי ההסתגלות בארץ הם עלולים לעזוב את הארץ ולשוב לרוסיה, שם יגדל יוס'לה כגוי ולא ידע דבר על יהדותו.

מאותו יום החלה הפרשיה שהסעירה את העולם היהודי כולו ופרטיה המרתקים בתוספת חשיפות חדשות עליה ועל חייו הסוערים של הסבא ר' נחמן שטראקס מובאים בהרחבה בכתבה המלאה במגזין ניצוצות תשרי. למנויים: 02-623-1218.

כולל יום שישי

דושים תורמים עבור בשר, דגים, יין, סלי מזון, ושאר ירקות ומוצרים לחלוקה לכבוד שבת קודש עבור 50 אברכים מתמידים המתמסרים ללימוד התורה הקדושה בשעות הבוקר מידי יום שישי בכולל 'נחלי נצח'

לתרומות: 053-31-25231

הספרים והדיסקים של הגה"ח רבי שמואל שטון שליט"א אצלכם בבית

מוקד הזמנות: 1-800-800-148